

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายสุพจน์ ไข่มุกด์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๘ - ๙/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๑/๒๕๕๓

เรื่องพิจารณาที่ ๕๑/๒๕๕๓

วันที่ ๒๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัยและความเห็น

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ทั้งสองคำร้อง และเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย ๓ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กระบวนการยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ตามคำร้องเรื่องพิจารณาที่ ๒๑/๒๕๕๓ ความปรากฏต่อผู้ร้องเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ แต่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๓ รวมเป็นระยะเวลา ๑๖ วัน จึงพ้นระยะเวลา ๑๕ วันที่กฎหมายกำหนด ถือว่ากระบวนการยื่นคำร้องเรื่องพิจารณาที่ ๒๑/๒๕๕๓ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงให้ยกคำร้องนี้ ส่วนคำร้องเรื่องพิจารณาที่ ๕๑/๒๕๕๓ ความปรากฏต่อผู้ร้องเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ ต่อมาคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติครั้งที่ ๑๔๐/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๓ เห็นชอบให้ผู้ร้องดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง โดยให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ผู้ร้องพิจารณาและเห็นชอบตามที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอ และต่อมาเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้มีการยุบพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งเมื่อนับจากวันที่ความปรากฏต่อผู้ร้อง คือวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ จนถึงวันที่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญคือวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ เป็นระยะเวลา ๑๐ วัน จึงอยู่ในกรอบระยะเวลา ๑๕ วัน ตามที่กฎหมายกำหนด กระบวนการยื่นคำร้องเรื่องพิจารณาที่ ๕๑/๒๕๕๓ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยต่อไปได้

ประเด็นที่สอง มีเหตุสมควรที่จะสั่งยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสองหรือไม่

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พรรคเพื่อนเกษตรกรไทย ผู้ถูกร้อง ได้รับจดทะเบียนจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๔๕ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๒ แจ้งให้ผู้ร้องทราบภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๓ ซึ่งผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นรายงานแต่อย่างใด ผู้ร้องจึงได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) แล้วแจ้งต่อผู้ร้องภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งเมื่อครบกำหนดระยะเวลาผู้ถูกร้องไม่ได้จัดส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ผู้ร้องจึงมีหนังสือให้ชี้แจงเหตุผลการไม่รายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้อง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ภายใน ๗ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากผู้ร้อง ซึ่งเมื่อครบกำหนดระยะเวลาผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ชี้แจงเหตุผลแต่อย่างใด

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๔๕ และเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งต้องรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๒ แจ้งต่อผู้ร้องตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) แต่หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการให้ถูกต้องผู้ร้องสั่งให้หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องรายงานให้ถูกต้องตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง ภายในระยะเวลาที่กำหนด และเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนดตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) กรณีจึงมีเหตุที่จะยุบพรรคผู้ถูกร้องได้ตามพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง

ประเด็นที่สาม ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารของพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองผู้ถูกร้องถูกยุบไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ ที่บัญญัติว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป นั้น เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งมีได้ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น เมื่อมีเหตุให้พรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกยุบไปด้วยเหตุที่ฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง แล้วศาลรัฐธรรมนูญต้องสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมือง ณ วันที่มีการกระทำฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๔๒ วรรคสอง อันเป็นเหตุให้พรรคถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องถูกยุบไป

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคเพื่อนเกษตรกรไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และลงโทษกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องตาม มาตรา ๙๗

นายสุพจน์ ไข่มุกด์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ